

DE WATERVOGELJACHT EN DE WATERVOGELBESCHERMING IN DENEMARKE

In **deel I** (pag. 1-34) wordt de jacht op watervogels in Denemarken beschreven en een beschouwing gegeven over de verspreiding en het afschot van deze vogels. Veranderingen in de populaties worden bekeken, zowel in nationaal als internationaal verband. De toename van het aantal jagers, de verstoring door het jagen op watervogels en het onwettig jagen worden genoemd. Vervolgens wordt de watervogeljacht in Denemarken vergeleken met die in het buitenland. Enige algemene gedachten over de Jachtwet besluiten dit deel van het boek.

Deel II (pag. 35-51) begint met een kort historisch overzicht van de verandering in de wetgeving betreffende het stichten van beschermde vogelgebieden. De bestaande beschermde gebieden worden genoemd en de verschillende soorten van bescherming worden in beschouwing genomen. De behoefte aan meer beschermde gebieden wordt getoetst aan de internationale verplichtingen en de bedreiging van de watervogels. Aan het eind van deel II worden besproken de uitbreiding van de bescherming in reeds bestaande beschermde gebieden en het oprichten van nieuwe soorten beschermde gebieden.

In **deel III** worden naar aanleiding van deze bespreking van de jacht op watervogels en de vogelbescherming in Denemarken, de volgende conclusies getrokken:

1. In geen andere Europees land wordt zo veel op watervogels gejaagd als in Denemarken.
2. Het aantal jagers op watervogels in Denemarken is het hoogste in Europa, de grootte van het land in aanmerking genomen.
3. De toename van het aantal jagers heeft gelijke tred gehouden met de toename van het aantal auto's en de vrije tijd. Men neemt aan dat een groter aantal jagers zich in de toekomst gaat bezighouden met het vrije jagen op zee, naarmate de pacht van jachtgebieden op het land omhoog gaat.
4. De watervogeljacht, vooral vanuit motorboten, veroorzaakt een ernstige verstoring op veel plaatsen, waar watervogels rusten en foerageren.
5. In Denemarken is het afschotpercentage van bepaalde soorten buiten alle verhouding tot de vogelpopulaties, die Denemarken als verblijfplaats gebruiken.
6. De jachtdruk op bepaalde soorten (Blauwe Reiger, grondeleenden, behalve de Wilde Eend, en Wulp) is waarschijnlijk te zwaar en is één van de redenen dat deze soorten in aantal achteruitgaan of voortdurend op een laag peil blijven.
7. Bescherming van watervogels in ornithologisch belangrijke gebieden vindt slechts plaats op ongeveer 25 plaatsen en de overgrote meerderheid van de gebieden, die internationaal gezien van belang zijn, worden niet beschermd.
8. In de Jachtwet wordt het behoud van bepaalde soorten slechts in uitzonderingsgevallen gekoppeld aan andere soorten milieu-beschermingsmaatregelen. Dit komt omdat de Jachtwet onder het Ministerie van Landbouw valt, waar de jagersverenigingen een flinke vinger in de pap hebben bij het opstellen en uitvoeren van beschermingsmaatregelen.

Als gevolg van deze conclusies worden de volgende voorstellen gedaan voor een betere bescherming van de watervogels. De voorstellen omvatten drie beschermingsmaatregelen:

- a. de bescherming van bepaalde soorten
- b. wijzigingen in de manier van jagen
- c. het instellen van beschermde vogelgebieden.

Bij het opstellen van deze voorstellen is het doel geweest de traditionele jachtgebruiken op een aanvaardbaar niveau te handhaven.

A. Voorstellen betreffende veranderingen in het jachtseizoen en bescherming van bepaalde soorten.

1. De jacht op eenden, steltlopers en dergelijke begint op 1 september. Tot die datum zou de rust gewaarborgd blijven in watervogel- en steltlopergebieden.
2. Alle steltlopers moeten volledig beschermd worden, eventueel behalve Wulp, Regenwulp, Watersnip en Houtsnip. Het afschot van alle steltlopers heeft tegenwoordig geen economische, traditionele of commerciële waarde meer. Sommige soorten zijn bovendien gemakkelijk te verwarren met soorten die volledig beschermd zijn. De volgende soorten die nu nog 4 maanden geschoten mogen worden, zouden dan volledig beschermd moeten zijn: Rosse Grutto, Grutto, Kievit, Goudplevier, Zilverplevier, Scholekster, Tureluur, Groenpootruiter, Zwarte Ruiter, Kanoetstrandloper en Bokje.
3. De Blauwe Reiger moet volledig beschermd worden, omdat er zodanig op gejaagd wordt, dat het populatie-peil veel te laag blijft.
4. De jacht op de Aalscholver moet beperkt worden tot de periode van 15 september tot 31 december. De Deense broedbevolking bedraagt ongeveer 600 paar. Slechts een paar duizend vogels houden zich in de Deense wateren op en de totale Europese populatie loopt terug. Studies hebben aan het licht gebracht dat een groot deel van de Deense geringde Aalscholvers afgeschoten worden. Bovendien duurt het jachtseizoen nu tot eind april, wanneer er al jonge vogels in het nest zijn.
5. De volgende soorten moeten volledig beschermd worden: zeeduikers, Fuut, Alk en Zee-koet. Verscheidene studies hebben aangetoond dat speciaal bij deze vogelsoorten hoge residuen van pesticiden voorkomen. Het afschot van deze vogels is klein en Alk, Zee-koet en zeeduikers zijn zeldzame gasten in de Deense wateren.
6. De jachtijd voor ganzen moet beperkt worden tot de periode van 15 september tot 15 november. Deze beperking zal de jachtdruk op de Rietgans doen afnemen, waarvan de populatie in Europa terugloopt.
7. De jacht op duikeenden moet op 31 december eindigen. Na die datum moet ook het afschieten bij open stukken in het ijs en wakken verboden zijn. Deze wijze van jagen veroorzaakt een groter afschot in strenge winters.
8. De jachtijd voor Zomer- en Wintertaling, Smient, Pijlstaart en Slobeend moet beperkt worden tot de periode van 1 oktober tot 31 december. Dit zal een bescherming zijn voor de kleine Deense broedpopulaties van deze soorten.

De Kanoetstrandloper, één der 15 steltlopersoorten die in Denemarken nog van 1 augustus tot 1 januari daaropvolgend bejaagd mogen worden.

Foto: Rens Veenstra.

B. Voorstellen betreffende beperkingen bij verschillende soorten van jacht

1. Jagen vanuit motorboten wordt niet toegestaan binnen 1 km uit de kust en in een aantal inhammen en smalle zeeëngten.
2. Jagen na zonsondergang moet worden beperkt, in die zin dat jagen niet is toegestaan van zonsondergang tot een uur vóór zonsopgang. De zelfde beperkingen gelden ook in Zweden.
3. Een zone van 100 m moet worden ingesteld, waarin het verboden is op watervogels te jagen, 50 m landinwaarts en 50 m zeewaarts.
4. Elke watervogeljacht moet worden verboden op openbaar terrein, behalve op zee.

C. Voorstellen betreffende het instellen van beschermde gebieden voor watervogels

Fig. 13 (pag. 59) geeft de gebieden aan, waarin niet meer gejaagd zou mogen worden. Zij bevatten alle concentraties van watervogels (zwanen, ganzen, eenden, steltlopers, Aalscholvers en Meerkoeten), die van internationale betekenis zijn.

Volgens de Ramsar Conventie, die Denemarken op 19 juli 1977 heeft geratificeerd en op 19 december in werking is getreden, zullen bijna alle voorgestelde gebieden onder de bescherming vallen, die voorgesteld worden door de Conventie.

Fig. 14 (pag. 69) geeft de gebieden aan, die beschermd moeten worden om het publiek de gelegenheid te geven het vogelleven in de natuur te observeren, als een vorm van recreatie of als onderdeel van de opvoeding. Alle gebieden bezitten een zeer afwisselend bestand aan watervogels gedurende bijna het gehele jaar en de meeste liggen op plaatsen waar het publiek de gelegenheid krijgt de vogels zeer goed waar te nemen.

(vertaling Dr. J. de Lange)

Vestigingspoging Zwarte Wouw?

Op 18 mei 1976 namen we aan de Grote Meren te Ossendrecht twee Zwarte Wouwen waar. Het landgoed 'De Grote Meren' is gelegen tegen de Belgische grens nabij Butte. Het grenst aan de Kalmthoutse Heide en aan een militair oefenterrein. De eigenaar is jonkheer Cogels. Op één pad door het gebied is het terrein afgesloten voor het publiek. In het landgoed liggen 3 meren: Het Grote Meer, Het Kleine Meer, Het Zwaluwmoer. Het Grote en Kleine Meer zijn uitgedroogd, maar het Zwaluwmoer staat nog vol water. In Het Kleine Meer werd in 1975 botulisme vastgesteld. In het gebied is een meeuwenkolonie, voornamelijk op Het Kleine Meer en het Zwaluwmoer. Broedvogels: Kokmeeuw, Dodaars, Kuifeend, Tafeleend, Buizerd, Boomvalk, Torenavalk, Boomklever en Wielewaal.

Het was 's morgens toen we de wouwen zagen. De hele dag waren ze aanwezig en we dachten met doortrekkers te doen te hebben, maar later op de dag zagen we dat de wouwen duidelijk een paar vormden. Om maar eens een voorbeeld te noemen: als de ene werd aangevallen door een Zwarte Kraai, werd deze direct geholpen door de andere, ook al zat deze een eind verder. Op de plaats waar Het Grote Meer de Belgische grens raakt zagen we territoriumgevechten tussen een paar Buizerden en de wouwen. Vervolgwaarnemingen: 31 mei: 1 ex.; 6 juni: 1 paar; 1 juli: 1 ex.; 17 juli: 1 paar.

Aan de hand van voortdurende territoriumgevechten konden we duidelijk een territorium vaststellen. Bezoeken in augustus leverden alleen een niet te determineren juveniele stootvogel, het was geen Buizerd, het kon echter ook een Bruine Kiekendief

zijn of een Wespendif (die hebben we er ook in de broedtijd gezien). Het kon ook een Zwarte Wouw zijn!! Van een broedgeval durven wij niet spreken, maar we achten het wel waarschijnlijk dat het hier om een vestigingspoging ging.

• T. Bakker en H. van Loon, P. Turcqstraat 7, Bergen op Zoom.

Hulp aan Gierzwaluwen

Boven in een muur van een balkon aan de achterzijde van een flat aan de Vrijheidslaan in Amsterdam, niet zo ver van de Amstel broed al drie jaren een paar Gierzwaluwen.

Deze winter moest de muur in kwestie gerepareerd worden daar er vocht doorheen trok en het behang binnen natte plekken kreeg.

De Gierzwaluwen kwamen ook dit jaar begin mei op de zelfde plek terug en protesteerden luidrechtig dat hun huis dichtgemetseld was. De bewoners van de flat hebben de ongelukkige vogels eerst de gelegenheid gegeven om naar iets anders uit te zien, maar toen zij zagen hoe de zwaluwen als maar probeerden om hun vroegere holte als maar te bereiken en 'gierend' rondvlogen, hebben zij maar weer een gat in de muur gehakt, dat tot drie maal toe op 'aanwijzingen' van de vogels die als maar het nieuwe gat pastten, groter en dieper moest worden gemaakt.

Eindelijk hebben de bewoners het gat schoongezogen, met als resultaat dat de Gierzwaluwen na dit grote avontuur hun holte weer bewonen alsof er niets gebeurd is.

Ornithologische pet af voor deze voorbeeldige samenwerking!

• W. Stritter, De Ruyschlaan 187, Amstelveen.